

OZ DIALNICA NA ZEMPLÍN

Na májovom rokovaní sa obecné zastupiteľstvo okrem iného zaoberalo aj dôvodovou správou o vstupe obce do Občianskeho združenia Dialnica na Zemplín so sídlom v Michalovciach na ul. Štefana Kukuru. Poslanci sa zároveň oboznámili aj so stanovami tohto združenia, ktoré vzniklo koncom minulého roka.

Vieme, že o výstavbe diaľnice z českého Ašu až na východ vtedajšej Podkarpatskej Rusi, ktorej časť mala prechádzať aj stredom Zemplína, sa uvažovalo ešte v predmníchovskej Československej republike. Blížiac sa Druhá svetová vojna však tieto plány zmarila. Smelé vízie boli aj po vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993, ale ako ukázal čas, všetky boli viacmenej populistické, pretože na východ od Košíc s výnimkou obchvatu tohto krajského sídla v roku 2019 nepridublo nič.

Chýbajúca dopravná infraštruktúra spôsobuje nášmu regiónu veľa problémov, čoho príčinou je napr. nedostatok investorov, s tým súvisiaca vysoká nezamestnanosť a nižšia životná úroveň. Aj to je príčinou, že zemplínske okresy sú v rámci Slovenska dlhodobo zaradené medzi najmenej rozvinuté. Preto je výstavba diaľnice pre okresy Michalovce, Sobrance, Trebišov, Humenné, Medzilaborce, Snina, Stropkov a Vranov nad Topľou kľúčová.

K iniciatíve sa medzi prvými pridali aj niektorí poslanci Národnej rady Slovenskej republiky. Tí oceňujú, že súčasná vláda schválila viac než stovku investičných prio-

rit v oblasti cestnej infraštruktúry, pričom v TOP 15 sú všetky chýbajúce úseky od Bidoviec po Sobrance. Okrem primátorov a starostov, osobností politického či kultúrneho života sú členmi zdru-

ženia aj poprední predstavitelia cirkvi – prešovský gréckokatolícky arcibiskup-metropolita J. Babjak, košický gréckokatolícky arcibiskup C. Vasiľ, michalovsko-košický pravoslávny arcibiskup Juraj, biskup gréckokatolíckej eparchie Parma z USA M. Lach a ďalší.

Zostáva už len veriť, že diaľničné spojenie západnej časti Slovenska a "krajného východu" sa nebude ďalej odsúvať z generácie na generáciu!
J. P. Zemplínsky

Ženská folklórna spevácka skupina Harčarki vstúpila na scénu pred 10 rokmi. Žiaľ, v posledných dvoch rokoch ich v činnosti pribrdila pandémia koronavírusu.
Snímka: archív

ŽENY JUBILUJÚ

Pozdišovce sú dedinou, kde to žije folklórom. Dôkazom sú aj aktivity z posledných 7 desaťročí: 1951 a 1987 – dokumentovanie miestnych tancov, 60-roky – mládežnícke súbory Ťuboč a Harčaročka (vystúpenie v televízii), 80-roky – vznik zmiešanej FS Harčare, neskôr DFS Harčarik a ženská FS Harčarki, ktorá v tomto roku jubiluje.

Ženská folklórna spevácka skupina Harčarki z Pozdišovce, vznikla v roku 2011. Pod vedením manželov Ondreja a Zuzany Novákovcov má za krátky čas za sebou množstvo vystúpení hlavne na folklórnych festivaloch a folklórnych slávnostiach nielen v zemplínskom regióne, ale aj mimo neho. Jej členky účinkovali napr. vo Východnej, na Myjave či na Jánošíkových dňoch v Terchovej.

Ešte v začiatkoch svojej činnosti sa predstavili divákovi v programe Slovenský Betlehem v Užhorode (2012 a 2013), pamätnou zostáva ich cesta na Medzinárodný folklórny festival v čínskom meste Chang-shu
(Dokončenie na str. 3)

OČKOVANIE PROTI COVIDU

V boji proti Covidu pomáha aj Košický samosprávny kraj s pomocou mobilnej výjazdovej jednotky, ktorej personál navštevuje jednotlivé obce toho územného celku. Možnosť zaočkovania vakcínou od americkej farmaceutickej spoločnosti Pfizer využili aj Pozdišovčania. V pondelok 28. júna popoludní sa priamo v našej obci prišlo dať zaočkovať 37 obyvateľov. Väčšinou išlo o ľudí starších ako štyridsať rokov. *(rik)*

ZRUŠENÉ AKCIE

Obecné zastupiteľstvo vzhľadom na pretrvávajúcu pandemickú situáciu rozhodlo o zrušení plánovaných tradičných júlových podujatí – 7. ročník Dňa obce a 31. ročník Folklórnych slávností. Zároveň OcŠK zrušil 40. ročník futbalového Memoriálu Mikuláša Benetina dorastencov a 57. ročník futbalového turnaja dospelých o putovnú Pozdišovskú vázu napriek tomu, že pandemické opatrenia na Slovensku i v okrese Michalovce boli po 19. apríli postupne zmiernované. *(nk)*

ZA JEDNOTU KREŠŤANOV

Od 18. do 25. januára sa už viac než 110 rokov koná "Týždeň za jednotu kresťanov", ktorý spája veriacich rôznych cirkví a kresťanských spoločenstiev po celom svete. Každý rok pripravuje tému modlitieb vždy inej spoločnosti z inej krajiny.

Tohtoročnú – "Zostaňte v našej láske a budete prinášať veľa ovocia" (Jn 15, 5-9) – vybrala mníšska komunita z Grandchamp vo Švajčiarsku, ktorú tvoria sestry z rôznych cirkví a krajín. Téma vyjadruje povolanie spoločenstva k modlitbe, zmiereniu a jednote Cirkvi a ľudskej rodiny. Ekumenické modlitby pripravila spoločne Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví z biblických citátov 15. kapitoly Jánovho evanjelia a navrhla ich na 8 dní. K nim smerovali aj jednotlivé zamyslenia.

Aj v našej obci majú ekumenické modlitby niekoľkoročnú

tradicciu a striedavo sa konajú v jednotlivých chrámoch za účasti kňazov a veriacich všetkých veku a vyznania. Tohto roku modlitby pripravovala Evanjelická cirkev, žiaľ v dôsledku pandémie a prísnych opatrení sa stretnutie nemohlo uskutočniť a tak bol modlitbový týždeň pre veriacich sprostredkovaný v elektronickej podobe.

Aj táto forma modlitby za jednotu kresťanov nám dala opäť príležitosť spoločne poprosiť nebeského Otca o dar viery a pokoja, zjednotenia kresťanov a o zotrvanie v Kristovej láske.

Milan Hreščo

ZO ZASADNUTÍ OBECNÉHO ZASTUPITELSTVA

Poslanci obecného zastupiteľstva sa v prvom polroku 2021 zišli na 3 zasadnutiach.

Dňa **5. marca 2021** obecné zastupiteľstvo:

UZNESENÍM č. 1/2021

➤ Schválilo:

- Podľa § 20 ods. 7 písm. c) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, v návaznosti na zákon SNR č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov "Zadanie pre spracovanie ÚPN-Z – lokalita Árenda, Pozdišovce".

➤ Súhlasilo:

- S vyhodnotením pripomienok podaných v rámci prerokovania "Zadania pre spracovanie ÚPN-Z – lokalita Árenda, Pozdišovce".

➤ Uložilo starostvi obce:

- Označiť dokumentáciu schváleného zadania pre vypracovanie ÚPN-Z – lokalita Árenda, Pozdišovce nasledovnými údajmi:
 - schvaľovací orgán, číslo uznesenia, dátum schválenia, oprávnená osoba, podpis oprávnenej osoby, odtlačok pečiatky obce.
- Zabezpečiť uloženie dokumentácie schváleného Zadania pre vypracovanie ÚPN-Z – lokalita Árenda, Pozdišovce na Obecnom úrade obce Pozdišovce a na Okresnom úrade Košice – Odbor výstavby a bytovej politiky v Košiciach.

UZNESENÍM č. 2/2021

➤ Zobralo na vedomie:

- Návrh rozpočtu obce na roky 2022 a 2023.
- Stanovisko kontrolóra obce k rozpočtu obce na rok 2021.

➤ Schválilo:

- Správu o hospodárení obce na IV. štvrtrok 2020.
- Rozpočet obce na rok 2021 v členení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej rozpočtovej klasifikácie.
- Neuplatňovanie programov v rozpočte obce v súlade s § 4 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov.
- "Memorandum o spolupráci" na príprave integrovanej územnej stratégie udržateľného mestského rozvoja MICHALOVCE.

Dňa **21. mája 2021** obecné zastupiteľstvo:

UZNESENÍM č. 3/2021

➤ Zobralo na vedomie:

- Dôvodovú správu k návrhu na schválenie vstupu obce do občianskeho združenia Dialnica na Zemplín.
- Stanovy občianskeho združenia Dialnica na Zemplín.

➤ Schválilo:

- Správu o hospodárení obce za I. štvrtrok 2021.
- Vstup obce Pozdišovce do OZ Dialnica na Zemplín so sídlom Š. Kururu 154/14, Michalovce, Slovenská republika.
- Žiadosť OZ Šťastné kone o finančnú pomoc pre podujatie Oslavy Dňa detí - schválená suma pre podujatie 500 €
- Rozšírenie workoutového ihriska.

➤ Zrušilo:

- Folklorne slávnosti a Deň obce 2021 vzhľadom na pandemickú situáciu COVID.

Dňa **25. júna 2021** obecné zastupiteľstvo:

UZNESENÍM č. 4/2021

➤ Zobralo na vedomie:

- Auditorskú správu o audite účtovníctva a účtovnej závierky za účtovné obdobie 2020.
- Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu za rok 2020.
- Individuálnu výročnú správu Obce Pozdišovce za rok 2020.
- Rozsudok Krajského súdu Košice v spore s Mgr. T. Kovalom.
- Žiadosť Ing. P. Hudáka o odkúpenie časti parc. KKN č. 2904/52 k.ú. Pozdišovce, avšak vzhľadom na to, že dané územie nie je určené na zastavanie podľa UPN - obce, ďalej sa žiadosťou nezaoberalo.
- Informáciu Ministerstva financií ohľadom Oznámenia o ozdravnom režime a spôsob riešenia tejto situácie.

➤ Schválilo:

- Záverečný účet Obce Pozdišovce za rok 2020 a celoročné hospodárenie bez výhrad.
- Použitie prebytku rozpočtového hospodárenia na tvorbu rezervného fondu vo výške 36 392,99 €.
- Zmluvu o zriadení vecného bremena na par. KKN č. 1320/5 k.ú. Pozdišovce. Zmluvné strany Obec a VSD, a.s. Košice.
- Odpredaj časti parcely KKN č. 1320/5 o výmere 35 m² podľa GP č. 36579017-2112021 zhotoviteľa Geoland Top, s.r.o., Sobrance pre kupujúceho Ivana Koribaniča, Pozdišovce 299, 072 01 Pozdišovce a to podľa par. 9 odst. 8 písm. e) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (viď samostatná príloha Uznesenia k bodu 5 schvaľuje).
Ing. Ján ČIŽMÁRIK, starosta obce

Vďaka týmto dobrovoľníkom je naša obec o niečo čistejšia.

Snímka: M. Hreščo

POZDIŠOVCE BEZ ODPADKOV

Niekoľko poslancov obecného zastupiteľstva a rodičia s deťmi sa v jednu aprílovú nedeľu popoludní zúčastnili zberu odpadkov popri ceste k bývalému závodu Benzínol. Silovní brigádnicami vyzbierali množstvo rôzneho odpadu, ktorý tam "uložili" nezodpovední občania (možno aj z iných obcí). Plné vrecia

odpadu boli na záver brigády odvezené do kontajnerov zberného dvora obce.

Ďakujeme poslancovi Petrovi Lukáčovi za zorganizovanie tejto akcie a všetkým 34 účastníkom – hlavne deťom, ktorí týmto činom prispeli k zlepšeniu životného prostredia v tejto lokalite obce.
M. Hreščo

PRISPIEVAJÚ K OCHRANE

Dvadsať druhý apríl – Deň Zeme - je významný deň pre našu modrú planétu, významný deň pre každého človeka na nej žijúceho. V tomto roku si pripomíname už jeho 51. výročie, lebo po prvýkrát sa oslavoval 22. apríla 1970. Každý rok si aj my v našej základnej škole pripomíname tento deň nielen zeleným oblečením, ale aj rozličnými aktivitami a zábavným dopoludním.

Začali sme už 21. apríla zberom odpadkov v našej obci. Deň Zeme – 22. apríl, sa začal pre prvákov a druhákov prezentáciami a hádankami o Zemi. V pracovných listoch si preverili znalosti o prírode. Tretiaci a štvrtáci si pozreli prezentáciu „Krásy Zeme“, po ktorej viedli diskusiu a maľovali obrázky našej planéty. Hodina matematiky sa zmenila na „Počítame so Zemou“ a slovenský jazyk na „Jarnú krásu“. Rozprávali sa o tom, ako trpí príroda a zvieratá aj vinou človeka. V

skupinkách žiaci napísali našej planéte odkazy, prania a básne.

Aj my svojou troškou prispievame k ochrane životného prostredia a pri práci využívame odpadový materiál. V škole počas roka zbierame papier, triedime odpad a skrášľujeme svoje okolie. Tentokrát sme pri tvorbe využili odpadový materiál z PET fľaš – vrchnáky, z ktorých sme spoločnou prácou vytvorili nádherný obraz. Všetci sme sa rozlúčili s odkazom „Nech je každý deň Dňom Zeme!“
(zaš)

Vrchnáky z PET fľaš poslúžili žiakom našej základnej školy na vytvorenie takéhoto nádherného obrazu.
Snímka: ZaŠko

POĎAKOVANIE ZA PRÁCU

Narodil sa v Pozdišovciach. Jeho predkovia boli roľníkmi a hrnčiarmi. Základnú deväťročnú školu navštevoval v Pozdišovciach (1. – 5. ročník) a v Michalovciach (6. – 9. ročník), kde aj v roku 1970 maturoval na SPŠS (stredná priemyselná škola stavebná). Po základnej vojenskej službe v Brezne, kde o.i. hrával vo vojenskej kapele, sa vrátil na rodný Zemplín. Už pred vojenčinou sa zamestnal v michalovskom Chemkostave, kde do roku 1999 pracoval ako technicko-hospodársky pracovník. V rokoch 1999 – 2011 bol vychovávateľom v detskom domove v rodnej obci, odkiaľ odišiel do dôchodku.

Milan Hreščo, o ktorom je reč, oslávil začiatkom tohto roka okružle životné jubileum – 70 rokov. Počas profesnej kariéry bol taktiež odborovým funkcionárom, hrával v obecnej kapele Úboč a záľubu našiel aj v malovaní obrazov. Mnohí Pozdišovčania ho však poznajú ako dlhoročného poslanca miestnej samosprávy, kde pracoval v rokoch 1990 – 2010, bol aj zástupcom starostu obce a 8 rokov viedol školský rad.

PRE DETI

Občianske združenie Šťastné kone pripravilo pre deti a všetkých, ktorí majú radi prírodu, kone a ľudové tradície, bohatý program k sviatku Medzinárodného dňa detí. V sobotu 5. júna dopoludnia si prítomní chlapi a dievčatá mohli zajazdiť na koňoch, vyskúšať si svoje schopnosti a zhotoviť vlastný výrobok z hrnčiarskej hliny či zaučiť sa do rezbárskeho remesla. Na dečku čakalo aj maľovanie na tvár, veľký skákací hrad a rôzne súťaže. Nechýbala ani výstava pozdišovskej keramiky a hudba. Podujatie, ktoré sa uskutočnilo za aktuálnych podmienok udeľných Regionálnym úradom verejného zdravotníctva, finančne podporila Obec Pozdišovce. (rk)

Pri mnohých záujmoch má blízko k histórii, aj preto v roku 1994 prijal funkciu obecného kronikára. Počas 27 rokov "mapoval" život v našej obci v mnohých oblastiach a v roku 2000 obsadil s kronikou v celoslovenskej súťaži 2. miesto v príslušnej kategórii. Okrem zápisov venoval značnú pozornosť taktiež prílohám, kde hlavne formou fotografií dokumentoval život súčasníkov.

Od roku 2000, teda od začiatku vydávania obecných novín Pozdišovské čriepky, je členom redakčnej rady tohto periodika. Je zároveň aktívnym prispievateľom z viacerých oblastí – zo života obce, spoločenských organizácií (do činnosti ktorých sa aktívne zapája), cirkevného zboru.

Od roku 2000, teda od začiatku vydávania obecných novín Pozdišovské čriepky, je členom redakčnej rady tohto periodika. Je zároveň aktívnym prispievateľom z viacerých oblastí – zo života obce, spoločenských organizácií (do činnosti ktorých sa aktívne zapája), cirkevného zboru.

ru ECAV, z už spomínanej histórie či iných oblastí. V posledných rokoch ochotne sprevádza návštevníkov po obci (hlavne kostol ECAV, iné kultúrne pamiatky, pamätná izba,...) a taktiež im približuje známe osobnosti z histórie našej obce. Podľa potreby poskytuje informácie aj pre rôzne médiá. V prípade evanjelického kostola (NKP siahajúca min. do po-

Milan Hreščo sa kronikárčeniu venoval dlhých 27 rokov.

Snímka: IH

lovce 13. stor.) je skrytý aj jeho "podiel", keď ako presbyter miestneho cirkevného zboru (2004 – 2018) obetoval pri jeho rekonštrukcii veľa zo svojho času.

Ako človek mnohých koníčkov sa zaujíma o numizmatiku, najmä mince z územia Slovenska, ale veľmi si cení rodokmeň vlastnej rodiny, na ktorom dlhé roky pracoval a zapracoval doň predkov 13 generácií, ktorých korene siahajú až do polovice 17. storočia.

Jubilantovi Milanovi Hreščovi a jeho rodine želáme pevné zdravie, ako aj veľa dobrých nápadov pri tvorbe našich novín. Taktiež vyslovujeme poďakovanie za dlhoročnú prácu kronikára. (red)

V rámci projektu s názvom "Zberný dvor a stojiská" si obec zabezpečila traktor Zetor, štiepkovač a jednonápravový náves (na snímke), ktorý bude slúžiť pre komunálne účely a práce v obci. Vzhľadom na plánovanú výstavbu kompostoviska v časti Hura bude štiepkovač potrebný na ekologickú likvidáciu konárov a drevnej hmoty. Cena techniky je 76 944 € s DPH.

Snímka: Jaci

SLÁVNOSTI

Po minuloročnej pandemickej pauze sa tohtoročné slávnosti prvého svätého prijímania a konfirmácie detí a mládeže z našej obce uskutočnili v júni.

Vo farskom Chráme Panny Márie Pomocnice kresťanov v Michalovciach prijali 5. júna po prvýkrát sväté prijímanie dvaja rímskokatolícki chlapi z Pozdišoviec. Na eucharistickú sviatosť ich pripravoval farár don Peter Hrabovecký.

V druhú júnovú nedeľu (13. júna) sa v gréckokatolíckej cirkvi konala odpustová slávnosť. Hlavným celebrantom a kazateľom bol michalovský kaplán o. Mário Cserep, spoluslužil miestny farár o. Marek Paľo. Sv. liturgiu, ktorá bola z bezpečnostných dôvodov na nádvorí chrámu, doprevádzal svojím spevom chrámový spevácky zbor.

Aj v miestnom farskom gréckokatolíckom chráme Najsvätejšieho srdca Ježišova sa uskutočnila v nedeľu 20. júna za účasti veriacich a hostí sviatosť 1. sv. prijímania. Eucharistického Krista po prvýkrát prijalo jedno dievča. Slávnosti predsedal farár o. Marek Paľo. Spevom a hudbou slávnosť obohatili členovia chrámového zboru.

V tú istú nedeľu (20. júna) sa uskutočnila aj konfirmačná slávnosť v evanjelickom a. v. chráme Božom. Po príprave a záverečnej skúške tu konfirmandi – tri dievčatá a štyria chlapi vyznali svoju vieru v Pána Ježiša a potvrdili si krstnú zmluvu. V kajúcnosti po prvýkrát prijali sviatosť Večere Pánovej na odpustenie hriechov. Milú slávnosť za účasti rodičov, starých a krstných rodičov a veriacich viedla zborová farárka Denisa Vargová. M. Hreščo

ŽENY JUBILUJÚ

(Dokončenie zo str. 1)

(2015), kde popri súboroch z Poľska, Rumunska, Srbska, Ruska, Izraela, Malajzie, Indonézie, Thajska a domácej Číny úspešne reprezentovali slovenský (hlavne pozdišovský) folklór, či účinkovanie na Dňoch Slovenskej kultúry v chorvátskej Rijeke (2016). K úspešným patrí aj vystúpenie na Medzinárodnom folklórnom festivale v Šumperku v Českej republike (2017), kde im bolo organizátormi podujatia udelené ocenenie pre najúspešnejší zahraničný súbor.

Harčarki sú pochopiteľne známe aj domácemu publiku. S výnimkou posledných dvoch rokov poznačených pandémiou koronavírusu sa pravidelne zúčastňujú domácich folklórnych slávností, stavia mája, mikuláškej slávnosti spojené s rozsvecovaním vianočného stromčeka, ekumenických koncertov, už niekoľko rokov majú vlastné podujatie pod názvom "Košarový majáles", Harčarske dni. Úspešne sa zapájajú aj do rôznych súťažných prehliadok organizovaných prevažne Zemplínskym osvetovým strediskom Michalovce, Maticou slovenskou a ďalšími organizáciami. Cudzie im nie sú ani charitatívne akcie (napr. benefičné koncerty v r. 2015, 2019 a iné).

Pod názvom "Na štedr Pozdišovce" vydali Harčarki v roku 2018 svoj prvý CD-album. Vo svojom repertoári majú spracované aj pásma "Paráňe pira", pásmo o hrnčiarní, "pridani" či čepčenie nevesty (v oboch prípadoch ide o časť dedinskej svadby). Ich repertoár pozostáva prevažne z piesní z Pozdišoviec a okolia Zemplína. Vedúcim skupiny a zároveň akordeonistom je Ondrej Novák.

Ako už bolo spomínané, posledné dva roky (2020 a 2021) sú silno poznačené pandémiou koronavírusu. Aj z tohto dôvodu Harčarki, podobne ako iné skupiny či súbory, absentujú na pódioch. Ďakujeme im za doterajšie vystúpenia a veríme, že situácia sa čoskoro "znormalizuje" a dievčatá budú svojím spevom opäť rozdávať radosť priaznivcom folklóru tak, ako to bolo v stovkách doterajších vystúpení. (N. Pok)

OBEC PRED STOROČÍM

V polovici februára tohto roka uplynulo 100 rokov od prvého sčítania obyvateľstva v novom štátnom útvere – Česko-Slovenskej republike, ktorá vznikla koncom roka 1918 na troskách rakúsko-uhorskej monarchie, nazývanej aj "žalár národov". Aký bol v tom čase stav v našej obci krátko po skončení tzv. Veľkej vojny?

Podľa zverejnených údajov žilo v našej obci v 207 domoch 1 242 obyvateľov, z toho 614 mužov a 628 žien. K vtedy propagovanej česko-slovenskej národnosti sa hlásilo 917 osôb, k maďarskej 13, židovskej 62, rusínskej 151 a inej 99. Ovplyvňovaní boli najmä gréckokatolíci, ktorí sa mali hlásiť nielen k československej, ale aj k rusínskej národnosti. Na čele obce stál richtár Ján Čižmár. Do funkcie ho ešte v roku 1919 menoval zemplínsky župan (buď Milutin Želislav Križko, alebo jeho nástupca Gašpar Ďurčanský). J. Čižmár vystriedal vo funkcii niekdajšieho birova Jozefa Novotňáka, ktorého hrob s kamenným pomníkom sa nachádza na starom cintoríne.

Čo sa týka konfesijného zloženia, najviac osôb sa hlásilo k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania - luteráni (423), nasledovali rímskokatolíci (362), gréckokatolíci (322), Izraeliti (79) a reformovaní - kalvíni (43). V obci stál z terajších troch kresťanských chrámov iba ev. kostol. Zborovým farárom bol Jozef Kozlay, v tom čase bez kaplána. Býval vo farskej budove zo začiatku 19. stor. (okolo 1810), v ktorej kedysi žil aj Jonáš Záborský či neskôr Július Barč-Ivan. Keďže v obci ešte nebola samostatná budova pošty, na tento účel bola využívaná miestnosť určená pôvodne pre kaplána (počas 1. svet. vojny chodila pošta k Mižikovcom).

Kantormu cirkevného zboru a správcom evanjelickej školy bol Karol Petrivalský. Vyučoval v školskej budove postavenej v roku 1835 počas prvého pôsobenia Karola Samuela Benjamína Seredaja. V obci bola aj dvojtriedna štátna škola. Postavená bola v rokoch 1902 – 1904.

Jej správcom bol uč. Ďulaj (Gyulai), ktorého ešte v priebehu roka 1921 vystriedal Jozef Dinda. Kým spočiatku sa na škole vyučovalo maďarsky, po vzniku ČSR bola vyučovacím jazykom slovenčina. Čo sa týka pomôcok, školy boli vybavené skromne, o žiakoch nehovoriac. Veľká časť z nich chodila "nasávať vedomosti" iba v zime.

Okrem spomínaného ev. kostola stála v časti Dolný koniec židovská synagóga, ktorá mala správcu. Po 2. svet. vojne bola zbúraná, o niečo neskôr bol zlikvidovaný aj cintorín tejto náboženskej obce, ktorý sa nachádzal za terajšou rímskou osadou neďaleko pohrebnej kaplnky (krypta). V minulosti bola v Pozdišovciach aj židovská škola vo Weinbergerovom kaštieli v časti Hvizda, ale v tomto období sa už miestni Židia postupne sťahovali do Michaloviec.

V obci okrem kostola, farskej budovy, synagógy, Weinbergerovho kaštiela a spomínaných škôl, možno z kamenných stavieb spomenúť ešte Sirmajov kaštieľ, kúriu (dnes budova OcÚ), niekdajšiu "vyššiu" školu, pohrebnú kaplnku Sirmajovcov na cintoríne či hospodárske budovy patriace ku kaštieľom, vrátane mlyna, liehovaru a sódovkárne. Prevažná časť stavieb však bola postavená z dreva a hliny, pokrytá slamenou strechou. Rodinné domy boli li zväčša trojpristorové, pričom hrnčiari využívali jednu miestnosť (zadňa čiža) nielen na bývanie, ale aj ako dielňu. Domy boli pochopiteľne bez elektriny, mali malé okná a hlinenú podlahu.

Pracovných príležitostí bolo málo. Kým desiatky rodín sa živili hrnčiarstvom a malá časť sa venovala gazdovaniu, mnohí oby-

V čase prvého sčítania obyvateľstva v ČSR stál v obci Weinbergerov kaštieľ. Takto ho na perokresbe spolu s príľahlým hospodárskym dvorom zachytil miestny rodák a výtvarník Mgr. Július Kráľ.

vatelia sa živili len príležitostnou prácou na weinbergerovskom veľkostatku či sirmajovskom majeri. Treba dodať, že ani tí, ktorí mali v rukách remeslo či nejakú inú prácu, nežili ľahko. Hrnčiari pracovali ešte v primitívnych podmienkach. Hlinu vtedy kopali ešte v časti Úboč, čo sa nepáčilo tam hospodáriacim roľníkom. Aj z toho dôvodu si v nasledujúcom roku kúpili od Weinbergera pôdu pri židovskom cintoríne, ktorá potom dlhé desaťročia slúžila ako hlinisko. Spracovanie hliny (ubíjanie, klesovanie), farebných hliniek i samotné vytáčanie (pohon kruhu vlastnými nohami) boli tiež náročné. Náročný bol aj predaj výrobkov na území rozľahlej Zemplínskej, západnej časti Užskej a východnej časti Šarišskej župy, kde hrnčiari prepravovali tovar na konšských, často najatých povozech a nezriedka boli napádaní drobnými zloďmi.

V čase sčítania žili v obci aj neskoršie osobnosti, ktoré sa postupne presadili v oblasti kultúry a umenia. Svetoznámy hrnčiar Michal Parikrupa Šipar (1909 – 1995), majster ľudovej umelec-

kej výroby, mal v tom čase síce iba 12 rokov, ale už aj prvé skúsenosti za hrnčiarskym kruhom. Tomuto remeslu sa pomaly priuči aj Juraj Jurko (1903 – 1972), Pavol Poprik (1906 – 1991), Andrej Mihalčin (1909 – 1982) a Ján Čižmárík (1911 – 1975), neskorší ľudovomeleckí výrobcovia. Svoje umenie už naplno rozvíjal výnimočný hrnčiar a budúci cechmajster Michal Polaško-Garbar (1883 – 1956), jeho neskorší zástupca Pavol Andrejko (1900 – 1981), ako aj ďalší šikovní hrnčiari. Z prvého povojnového ročníka sa dostali do povedomia Juraj Bruňo (1919 – 1987), dlhoročný tanečník SLUK-u, Andrej Danko (1919 – 1972), hrnčiar – ľudovomelecký výrobca či Andrej Čižmárík (1919 – 2002), hrnčiar – majster ľudovomeleckej výroby. Koncom predchádzajúceho roka sa v niektorom z miestnych kaštieľov alebo niektorej z príľahlých budov ku kaštieľom v rodine dôstojníka Čsl. armády Jaroslava Lišku narodil syn Eugen (PhDr. E. Liška (1920 – 1997), český spisovateľ a autor odbornej literatúry. **JPZ**

AKO DOPADNE SČÍTANIE?

Tohtoročné sčítanie obyvateľov domov a bytov na našom území je v poradi už 15. od prvého moderného sčítania, ktoré sa uskutočnilo v roku 1869 v Rakúsko-Uhorsku, ktorého súčasťou bolo aj Slovensko. Na Slovensku vtedy žilo 2,5 mil. obyvateľov. Pozdišovce mali 1 405 obyvateľov, čo je najviac v doterajšej histórii. Odvtedy sa sčítanie vykonáva spravidla každých 10 rokov. Za toto dlhé obdobie zaznamenala naša obec najmenej obyvateľov v roku 1880 (1 071) a v roku 1991 (1 156).

Prvé sčítanie obyvateľstva v Československu bolo v roku 1921.	rok	O	N	M	P	V
V novom štátnom útvere žilo 13 607 tis. ľudí a naša obec mala vtedy 1 242 obyvateľov (vid': Pozdišovce pred storočím).	2010	1249	7	25	13	28
Posledné sčítanie, už v samostatnej Slovenskej republike, z ktorého máme výsledky, bolo v roku 2011.	2011	1253	12	20	33	21
Ako dopadne tohtoročné sčítanie? (M.H.)	2012	1272	7	17	46	18
	2013	1271	14	16	19	17
	2014	1279	12	12	42	35
	2015	1280	7	11	24	20
	2016	1285	14	12	27	23
	2017	1304	12	17	32	8
	2018	1303	10	10	19	22
	2019	1311	10	12	24	14
	2020	1333	20	11	17	17

DEMOGRAFIA V SKRATKE

V nasledujúcej tabuľke uvádzame demografický vývoj v rokoch 2010 – 2020 v našej obci:

Vysvetlivky: O – počet obyvateľov k 31.12., N – natalita (narodení), M – mortalita (zomrelí), P – prístahovaní, V – vystahovaní.

V takýchto domčekoch z hliny, dreva a slamy žila pred storočím väčšina Pozdišovčanov. Snímka: archív

GRÉCKOKATOLÍCI A VÝROČIA

V našej obci, podobne ako v širšom okolí, po stáročia žijú vedľa seba príslušníci viacerých náboženských konfesií. V minulosti tu bola katolícka farnosť, minimálne od konca 16. storočia tu pôsobili reformovaní (kalvínski) kazatelia, začiatkom druhej polovice 17. stor. vznikol v obci evanjelický (luteránsky) zbor, ktorého činnosť bola prerušená koncom toho istého storočia, kedy bola nakrátko obnovená katolícka farnosť. V tom čase sa už v obci začala formovať aj židovská komunita, ktorá tu mala vlastnú synagógu a zanikla počas 2. svet. vojny.

Ďalšie zmeny sa udiali v 40-tych a 50-rokoch 20. stor. a v súčasnosti majú v našej obci sídlo farnosti troch cirkví – Evanjelickej a. v., Pravoslávnej a Gréckokatolíckej. Práve posledne menovaná

júcom roku po likvidácii Gréckokatolíckej cirkvi bol väznený, ale podarilo sa mu ujsť. Ako americký občan sa dostal do USA. Krátko nato odišiel do Kanady, kde založal slovenské farnosť a orga-

lovciach. Bol známym pytačom, odpytoval asi na stovke svadiieb. Na prelome 80-tych a 90-tych rokov účinkoval v DFS Harčare ako spevák. Zomrel v roku 2012.

1926 - 95 ROKOV

V roku 1926 sa v našej obci narodila ďalšia významná osobnosť Gréckokatolíckej cirkvi – Ján Eugen Kočiš. Po likvidácii tejto cirkvi a rozpuštení kňazského seminára bol tajne vysvätený za kňaza, neskôr za biskupa. Keďže tajne vysluhoval veriacim sviatosť, bol zatknutý a odsúdený. Do roku 1968 pracoval ako robotník v pekárni a po zákaze pobytu na Slovensku v Plynostave Pardubice. Po znovupovolení Gréckokatolíckej cirkvi sa zapojil do pastoračnej práce a bol blízkym spolupracovníkom vtedajšieho ordinára Mons. J. Hirku. V roku 1993 odišiel do Českej republiky, kde sa ako generálny vikár podieľal na budovaní štruktúr Pražského apoštolského exarchátu. V roku 2004 bol pápežom Jánom Pavlom II. menovaný za pomocného biskupa pražského exarchátu. Od roku 2005 4-krát navštívil našu obec. Pri tretej návšteve v roku 2011 posvätil pri vstupe do areálu býv. JRD Pastoračné centrum bl. biskupa-mučeníka Teodora Romžu. J. E. Kočiš zomrel v roku 2019.

V tom istom roku navštívil našu obec dnes už blahoslavený mučeník Metod Dominik Trčka, kto-

2005, J. Lešo, SJ, po prvej návšteve z Kanady v roku 1991 v Michalovciach u oo. redemptoristov a 50. výročie kňazstva slávil už v Pozdišovciach aj za účasti terajšieho prešovského arcibiskupa-metropolitu a rehoľného spolubrata Mons. Jána Babjaka, SJ, v roku 2001.

1996 - 25 ROKOV

V novembri 1996 zomrela Mária Mižíková, rod. Jurková (nar. 1914), podporovateľka Gréckokatolíckej cirkvi, ktorá tejto cirkvi darovala rodinný dom. Po vzniku Košického apoštolského exarchátu (KAE) v roku 1997 tu bolo následne dočasne zriadené Katecheticko-pastoračné centrum KAE, ktorého riaditeľom sa stal o. Ján Ducar. V súčasnosti dom slúži ako farská budova.

3001 - 20 ROKOV

Pozdišovskí gréckokatolíci v minulosti patrili k farnosti so sídlom Laškovciach. Tá však bola od sedemdesiatych rokov 20. stor. neobsadená, preto boli Laškovec a Pozdišovce pričlenené k farnosti Trhovište. K zmene došlo v roku 2001, kedy vtedajší košický apoštolský exarcha vladyka Milan Chatur, CSsR., na sviatok sv. Bukola 6. februára vydal zriaďovací, v ktorom sa uvádza: "Aby sa primeranejšie zabezpečilo duchovné dobro a spravovanie veriacich byzantského obradu,... zriadujem novú farnosť Pozdišovce."

Dovtedy filiálny Chrám Najsv. Srдца Ježišovho z roku 1927 sa

Z primičnej liturgie novokňaza Michala Rusnačka (CSsR) na rodičovskom dvore v Pozdišovciach v júli 1949. Snímka: archív

si v tomto roku pripomína viaceré jubilejných výročí.

1921 - 100 ROKOV

V roku 1921 sa v USA narodil slovenským rodičom Andrejovi Rusnačkovi a Márii, rod. Šotákovej (pochádzali z Pozdišoviec a z Trhovišta), syn Michal, ktorý počas Veľkej hospodárskej krízy začiatkom tridsiatych rokov prišiel s matkou a súrodencami na Slovensko. Rodina bývala v našej obci v časti, kde je teraz rómska osada. Po skončení povinnej školskej dochádzky sa pripravoval na rehoľné povolanie u oo. redemptoristov. V júli 1949 slúžil v našej obci primičnú sv. liturgiu, na ktorej sa podľa odhadov zúčastnilo asi 15 000 ľudí! Už v nasledu-

nizoval duchovný život krajanov. V roku 1964 ho pápež Pavol VI. menoval za pomocného biskupa a v roku 1980 pápež Ján Pavol II. za sídelného biskupa slovenskej eparchie sv. Cyrila a Metoda v Toronte. V šesťdesiatych rokoch sa zúčastnil na II. vatikánskom koncile. Po roku 1989 trikrát navštívil Slovensko – v rokoch 1990 a 1994 navštívil aj Pozdišovce. Zomrel v roku 2003.

V tom istom roku sa narodil aj Ján Poprik, dlhoročný kantor. Počas zákazu Gréckokatolíckej cirkvi spoločne s laškovským kantorom Salontayom v 50-tych a 60-tych rokoch viedli neverejnú ľudovú pobožnosť. Vzhľadom na situáciu v rodnej obci pôsobil ako pomocný a neskôr ako hlavný kantor v Micha-

Ďalší pozdišovský rodák Ján Eugen Kočiš slávil v rodisku primičnú liturgiu v auguste 2005 po vyše 54 rokoch už ako biskup. Agapé sa uskutočnilo na miestnej fare. Snímka: JJPZ

ry spoločne s generálnym predstaveným rehole v sprievode farára o. Antona Tinka z Laškoviec bol pozrieť pozdišovský (veľký) kaštieľ, keďže redemptoristi hľadali sídlo pre svoju komunitu na Zemplíne. Nakoniec sa rozhodli pre Michalovce.

1951 - 70 ROKOV

Tento rok bol významným pre dvoch našich rodákov, ktorí sa pripravovali na kňazské povolanie – J. E. Kočiša a Jána Leša. Obaja boli v roku 1950 pred ukončením seminára, ale kňazský vysviacku už nestihli. Neverejne ju však prijali v nasledujúcom roku – v januári, resp. v auguste. J. E. Kočiš odslúžil primičnú sv. liturgiu počas prvej návštevy Pozdišoviev v auguste

stal farským chrámom. K farnosti bola pričlenená aj farnosť Laškovec a neskôr aj filiálka Michalovce-Mocharany. Novú farnosť ešte do konca júla administroval Mgr. Jozef Ivan z Trhovišta, od augusta 2001 farármi boli Mgr. Ondrej Fabian (2001 – 2004), Mgr. Ján Lemeš (2004 – 2012) a súčasný farár Mgr. Marek Palo (od 2012).

2006 - 15 ROKOV

Pri príležitosti 5. výročia zriadenia farnosti a ďalších výročí (spomenutých vyššie) zavítal do Pozdišoviev Výbor Spolku svätých Cyrila a Metoda so sídlom v Michalovciach, kde si jeho členovia spoločne s veriaci tieto udalosti pripomenuli.

J. P. Zemplinsky

Ján Lešo, SJ, slávil primičnú liturgiu po 40 rokoch v lete 1991 u michalovských redemptoristov. Primičný dar – trňovú korunu – mu odovzdala neter. Snímka: JJPZ

Tanečníci A. Lukáč, J. Čenčarik a A. Čižmárik so 6 tanečnicami v roku 1951 počas dokumentovania pozdišovských tancov. Snímka: archív

POZDIŠOVSKÍ TANEČNÍCI

Naša obec spoločne s ďalšími obcami na Zemplíne - Parchovany, Dlhé Klčovo, Zámutovej a iné - patrí k významným strediskám folklóru. Kým napr. pre Parchovany sú charakteristické Parchovianska karička a čardáš, pre Dlhé Klčovo cifrovaný a čerkaný Šaffov tanec, pre Zámutovej Flaškový tanec, v centre Zemplína vznikol Pozdišovský čardáš. Ten sa od parchovianskeho líši v bohatosti chlapčenských a párových tanečných motívov. Kvôli svojej dynamike a temperamentu sa o ňom hovorí, že je kráľom čardášov. Aj preto ho mnohé folklórne súbory často zaraďujú do svojich repertoárov.

Zatancovať na úrovni tento tanec, to dokážu len v málokterom súbore. A v Pozdišovciach? V súčasnosti sotva niekto... Lenže pred takými 70 rokmi to bolo niečo iné. Presvedčí nás o tom filmový záznam z roku 1951, ktorý urobila vtedy televízia na dvore u Rohala na Hure. Dokázali to vtedajší aktéri nahrávaní - Juraj Čenčarik (nar. 1914), Andrej Čižmárik (1919) a Andrej Lukáč (1921). Ich partnerkami boli vtedy Anna Krojová, Zuzana Chrzaszczová, Anna Makšinová, Mária Valiová, Zuzana Sotáková a Zuzana Ferčáková. Treba dodať, že všetci svoje tanečné nadanie rozvíjali nielen na svadbách, ale i na zábavách, ktoré sa po zavedení elektriny do obce (1931) konali pod lampou pred Pavlíkovým domom na hradskej vedľa kaštiela. K týmto nadaným tanečníkom treba prirátavať aj Juraja Bruňa (1919), ktorý od roku 1949 tancoval v SLUK-u ako taneč-

nik prvej generácie.

V lete 1987 bola na dvore Pavla Maguru rekonštrukcia pozdišovskej svadby pre Umenoveddny ústav SAV. Nechýbal ani pozdišovský čardáš, ktorý opäť zatancovali Čenčarik, Čižmárik a Lukáč, doprevádzaní ľudovou hudbou z Rakovca n/O. O čardáši i jeho dvoch prezentáciách sa dočítame v knihe S. Dužeka a B. Garaja "Slovenské ľudové tance a hudba na sklonku 20. storočia" nasledovne: "Jednotempové miere rýchle krúživé tance vo východoslovenskom regióne Zemplín nazývané čardáše patria popravde ku krúživým tancom staršieho štýlu. V Pozdišovciach (Michalovce) ich tanečníci tej istej generácie tancovali takmer rovnako pri filmovej dokumentácii v roku 1951, aj po 36 rokoch pri opätovnom folklóristickom výskume v roku 1987, s výnimkou mladíckej razancie."

J. P. Zemplínsky

HOROVÁ A KARIČKA

Začiatkom roka uplynulo 115 rokov od narodenia prof. J. Horovej-Kováčikovej (†1978). Táto popredná čl. keramikárka sa zaslúžila nielen o založenie hrnčiarkeho družstva v našej obci, ale aj o vytvorenie svetoznámeho dekoru "Pozdišovská karička".

V marci 1947 Horová zorganizovala pre hrnčiarov kurz, na ktorom im vysvetľovala príčiny úpadku hrnčiarkej výroby. Zároveň sa hľadali cesty, ako výrobu povzniesť na vyššiu úroveň. Popri nových vzoroch, ktoré vzišli od hrnčiarov, vypracovala návrh dekoru "Karička", ktorý na keramickú vázu prepísal hrnčiar M. Parikrupa-Šipar.

Odvtedy sa karička začala presadzovať aj v celosvetovom meradle a stala sa symbolom pozdišovskej keramiky. Hrnčiari, neskôr aj maliarky keramiky, znázorňovali tanečnice v 5 farbách - bielej, červenej, modrej, žltej a zelenej

na tmavom, zväčša čiernom podklade. Statickú karičku postupne dali "do pohybu", po rokoch sa v nej objavovali aj "parobci", zároveň z nej boli vyčleňované tanečné páry či tancujúci mládenci.

Teraz je tradičná hrnčiarke výroba utlmená, ale "karička" prežíva v rôznych podobách. Stalo sa tak najmä po oslavách 600. výr. písomnej zmienky o hrnčiarstve na pozdišovskom panstve. Karičkový motív dnes vidíme na tričkách, vakoch, inovatívnych keramických výrobkoch, ba dokonca i na tortách. Ako vidno, hlad po karičke je značný!

(N. Pok)

(NE)ZABUDNUTÍ HRNČIARI

LUKÁČOVCI – hrnčiarke rodina

Medzi rodiny, ktoré písali stáročnú históriu pozdišovského hrnčiarstva patria aj Lukáčovci. Príslušníci tejto rodiny sa tomuto krásnemu (ale náročnému) remeslu venovali približne poldruha storočia. Jeden z dokladov - sčítací hárok, ktorý pochádza z roku 1869 zo sčítania obyvateľstva - uvádza, že prisťahovalec Ján Lukáč st. (nar. 1832) sa hlásil za hrnčiara. Aj jeho syn Ján Lukáč ml. (1855) sa už v tom čase pripravoval na hrnčiarke remeslo.

Ďalšie doklady o hrnčiaroch z tejto rodiny síce nemáme, ale možno predpokladať istú kontinuitu až do dvadsiaty rokov 20. stor., kedy sa v hrnčiarke zoznamoch objavuje meno Andreja Lukáča st. (1898). Bol členom obnoveného cechu, mal vlastný koch (hrnčiarke pec) a neskôr "hrnčiarine" priučil aj svojich synov Andreja a Michala. Kým mladší Michal (1927) zanechal hrnčiarke kruh v polovici 50-tych rokov, jeho brat pracoval za kruhom ešte v dôchodkovom veku. V hrnčiarke dielni pracovala aj jeho dcéra Anna Antalová (manželka popredného majstra Andreja Antala). Andrej Lukáč st. vstúpil do družstva až v 50-tych rokoch, dovtedy pracoval doma, výrobky odovzdával do družstva, keďže ich predaj na trhoch bol po zmene režimu v roku 1948 už zakázaný.

Andrej LUKÁČ ml. (1921 – 2002)

hrnčiarke majster

Andrej Lukáč ml., ktorý sa narodil v auguste pred 100 rokmi (1921), pochádzal z rodiny, kde takmer každý rodinný príslušník sa zaoberal hrnčiarstvom - otec, čiastočne brat Michal, manželka Mária (pracovala na expedícii), sestra Anna Antalová (maliarka keramiky), švagor Andrej Antal (kruhár) a neskôr aj zať Michal Koval, ktorému počas prípravy na hrnčiarke povolanie robil inštruktora.

Remeslu sa vyučil v rodinnej dielni pri svojom otcovi, ale 2. svet. vojna jeho hrnčiarke kariéru prerušila, keďže istý čas pracoval na farme v Nemecku. Neskôr sa však zapojil do protifašistického odboja (Sovietsky zväz, Taliansko). Začiatkom roka 1947 úspešne zvládol tovarišskú skúšku v Michalovciach, v marci sa prihlásil do kurzu, ktorý pre pozdišovských hrnčiarov organizovala prof. J. Kováčiková-Horová a následne vstúpil do HVD Svojráz. Vytáčal koršovy, mliečniky, kvetináče, vázy, vázičky a taniere, jeho výrobky maľovali Veronika Bobáková, Anna Krišová a Zuzana Jurková. V roku 1980 reprezentoval pozdišovskú dielňu na celoštátnej súťaži kruhárov v Ľubietovej, kde v hlavnej kategórii obsadil 2. miesto. Základom hrnčiariny priučal aj svojho zaťa Michala Kovalu.

A. Lukáč bol aktívnym nielen za hrnčiarke kruhom, kde pracoval ešte aj v dôchodkovom veku. Bol dlhoročným veliteľom hasičského zboru a správcom kina Keramika, úspešným včelárom, dobrým spevákom a tanečníkom, hral na harmonike i organe a bol dlhoročným kantorom miestneho CZ ECAV (1954 - 2002). Mal ponuku vstúpiť do SLUK-u ako tanečník či spevák. Zostal však na rodnom Zemplíne napriek tomu, že jeho rodina predtým počas veľkého požiaru v marci 1948 vyhorela.

Andrej Lukáč ml. zomrel v auguste 2002 vo veku nedožitých 81 rokov.

J. P. Zemplínsky

Hrnčiar Andrej Lukáč st. s dcérou Annou (Antalovou) pri spracovávaní hliny mletím na snímke E. Plickovej spred sedemdesiatich rokov. Vpravo Andrej Lukáč ml. za hrnčiarke kruhom. Snímka: archív

Emília Sotáková, maliarka keramiky, obklopená veľkými "baňatými" vázami.
Snímka: archív ES

(NE)ZABUDNUTÍ HRNČIARI

Emília SOTÁKOVÁ, rod. Kicošová (1951) maliarka keramiky

Pochádza zo Zemplínskych Hámrov. Po presťahovaní do Pozdišoviec pracovala v krajčírskej firme v Sečovciach. V roku 1977 robila Združená výroba, v. d., nábor do Závodu Keramika Pozdišovce na profesiu maliarka keramiky. Po prijatí absolvovala 3-mesačný kurz. Základom maľovania sa učila pri poprednom hrnčiarskom majstrovi a ľudovom umelcovi Andrejovi Čižmárikovi, ktorého výrobky aj maľovala. Počas kurzu prechádzala od jednoduchších vzorov (kvetinky, venčeky) až po tie najzložitejšie, postavy nevynímajúc. Tu sa najviac musela popasovať s rukami a nohami, aby bola celá postava čo najviac vyvážená. Neskôr maľovala aj výrobky ďalšieho popredného majstra Petra Kočíka. Išlo najmä o veľké vázy a taniere. Tým dominovali predovšetkým "karičky", teda postavy dievčat, ale i mládencov, ktorých kroje bolo treba patrične "povyšovať".

Emília Sotáková, ktorá je aj autorkou jedného zlepšovacieho návrhu – vzoru, pracovala v pozdišovskej hrnčiarskej dielni v rokoch 1977 – 1995 (Združená výroba, v. d., Novex, v. d. a Technopol Austria). Po 4-ročnej pauze pokračovala až do roku 2005 v spoločnosti Kermex, s. r. o., kde jej takisto "prisli" väčšie výrobky. Realizovať dekor na takýchto veľkých plochách (vázy a taniere) nie je jednoduchá záležitosť. V prípade jednej vázy (komplet) to predstavovalo v priemere 5 a viac kusov denne. Počas svojej profesnej kariéry tak realizovala dekor na niekoľkých tisícach výrobkov, ktoré preslávili pozdišovskú keramiky nielen v Európe, ale i na iných kontinentoch.

J. P. Zemplínsky

S OBMEDZENIAMÍ

Podobne ako uplynulý, aj tento školský rok 2020/2021 poznala covidová pandémia. **Základnú školu** v našej obci, s obmedzeniami, navštevovalo **39 žiakov**. Vyučovalo sa v troch triedach: prváci a tretiaci spolu 11 (6 + 5), druháci (13) a štvrtáci (15). Riaditeľkou bola **Mgr. A. Janošová**. Školskú družinu navštevovalo 15 školákov. Na škole pracovali štyri pedagogické a jedna nepedagogická pracovníčka.

Materskú školu, ktorej riaditeľkou bola **J. Pancáková**, navštevovalo 26 detí, z toho 12 prvú a 14 druhú triedu. Starali sa o ne tri pedagogické a tri nepedagogické pracovníčky. **-nk-**

VIETE, ŽE...

... pred **710 rokmi (1311)** sa v susedstve našej obce spomína dedina Újfalú (Nová Ves) zapísaná medzi obcami Suché a Močarany, ktorá v 2. pol. 15. storočia patrila šľachticom z Pozdišoviec?

... pred **700 rokmi (1321 – 1325)** bol županom Zemplínskej stolice Michal (II.) Ákoš, majiteľ Pozdišoviec a iných majetkov?

... pred **600 rokmi (1421)** voviedol Lesleský konvent do vlastníctva časti Pozdišoviec Šemšejovcov?

... pred **560 rokmi (1461)** potvrdil uhorský kráľ Matej Korvín vlastníctvo polovice panstva Pozdišovce Jánovi a Viliamovi, synom Ladislava Šemšēja?

... pred **375 rokmi (1646)** sa zemplínskym podžupanom stal pozdišovský zemepán Peter Sirmaj?

... pred **375 rokmi (1646/1647)** sa prvým učiteľom pozdišovskej ev. školy stal Juraj Eliadesz?

... pred **340 rokmi (1681)** sa v našej obci spomínajú prví podomoví židovskí obchodníci?

Spoločenské okienko

V I. polroku 2021

Uzreli svetlo sveta

Max TOLACI, Júlia KRÁĽOVÁ, Damián KOZÁR, Dávid LACKO.

Uzavreli manželstvo

Tufan ACIL a Ing. Eva TOMKOVÁ, Maroš GRONINGER a MVDr. Jana HOLÍKOVÁ, Mgr. Daniel IHNACIK a Monika NEMCOVÁ, Stanislav SVAT a Ing. Katarína ŠIMONOVÁ.

Oslávili životné výročia

50 rokov – Danka DANKOVÁ, Adriana FERJOVÁ, Ľubomír LUTERÁN, Peter MACKO, Renáta MOSKALOVÁ, Ján PARIKRUPA, Ľuboslava PAVLIKOVÁ, Ľubica PLIŠKOVÁ, Marianna POCHYLÁ, Michal TKÁČ.

60 rokov – Tibor KOVÁČ, Ján KRAJŇAK, Alena LAŠKODYOVÁ, Jozef LINK, Dušan LUKÁČ, Ján MARTON, Jana PAĽOVÁ, Ladislav SOTÁK.

70 rokov – Darina ANGUŠOVÁ, Ladislav BRUÑO, Ján GAJDOŠČÍK, Mária HORNIOVÁ, Milan HREŠČO, Ján KACHNIČ, Ján KENZIOR, Zuzana KOMENSKÁ, Mária KROJOVÁ, Michal MAJERNÍK, Mária MIŠKANIČOVÁ, Mária POPRIKOVÁ, Ján SMOLKO, Emília SOTÁKOVÁ, Marta TOKÁROVÁ, Andrej ŽINČÁK.

75 rokov – Irena MACKOVÁ, Ján MICHALKO, Ján PAČIL.

80 rokov – Alžbeta ANTALOVÁ, Verona BOBÁKOVÁ, Anna FERČÁKOVÁ, Ružena HAPLOVÁ.

81 rokov – Juraj ČUŠKO, Mária HUDAČKOVÁ, Juraj POPRIK.

82 rokov – Jozef ANTAL, Ján VAJDA.

83 rokov – Ján PAVLÍK.

84 rokov – Anna STANKOVÁ, Mária VARMEĎOVÁ.

85 rokov – Zuzana KEREKEŠOVÁ.

86 rokov – Jolana BULÍKOVÁ, Juraj LEŠO, Anna SOTÁKOVÁ.

87 rokov – Michal DRABIK, Helena NOVOTNÁ, Marta ŠIMKOVÁ.

88 rokov – Mária ČIŽMÁROVÁ, Barbora PANCÁKOVÁ.

90 rokov – Zuzana HOMONAYOVÁ.

91 rokov – Anna CHRZASZCZOVÁ.

94 rokov – Zuzana KENDZIOROVÁ.

Opustili naše rady

4.1. – Mária LUKÁČOVÁ, rod. Čurmová (1926), **9.1.** – Michal GRÍB (1949), **15.1.** – Daša BĀNOMOVÁ, rod. Holánová (1958), **8.2.** – Tomáš KOVÁČ (1990), **19.2.** – Mária ČIŽMÁROVÁ, rod. Uhalová (1932), **25.2.** – Jaroslav KRÁĽ (1964), **7.4.** – Michal ANDREJKO (1937), **26.4.** – Michal ČIŽMÁR (1962), **2.5.** – Zuzana LAZÁROVÁ, rod. Ferencová (1946), **30.6.** – Michal HUDÁK (1931).

K **30. júnu 2021** bolo k trvalému pobytu v obci prihlásených **1 324 obyvateľov**, z toho **643 mužov** a **681 žien**.

... pred **325 rokmi (1696)** vzal pozdišovský zemepán Andrej Sirmaj do zálohu majetky michalovských zemepánov F. Staraja, L. a J. Pongráca za 12 000 zlatých?

... pred **320 rokmi (1701)** bola postavená terajšia budova obecného úradu?

... pred **310 rokmi (1711)** zomrel gróf Štefan Sirmaj, protonotár sudcu kráľovskej kúrie, popredný vojvodca a diplomat svojej doby?

... pred **150 rokmi (1861)** zomrel v Prahe popredný slovenský spisovateľ, historik, jazykovedec a etnograf Pavol Jozef Šafárik, ktorý počas štúdií navštevoval našu obec?

... pred **90 rokmi (1931)** sa v Súľove narodil ev. kňaz, básnik, maliar a politik Vincent Blažko († 2016), ktorý svoju kňazskú dráhu začínať v roku 1954 ako kaplán v Pozdišovciach pri Michalovi Čopovi?

... pred **90 rokmi (1931)** sa v pozdišovských domácnostiach prvýkrát rozsvietili elektrické žiarovky?

... pred **75 rokmi (1946)** bola založená súčasná školská kronika, ktorú začala písať uč. Vilma Mikysková?

... pred **60 rokmi (1961)** bolo pozdi-

šovské Hrnčiarske výrobné a predajné družstvo pričlenené k Združenej výrobe, v. d. Michalovce?

... pred **30 rokmi (1991)** zomrel popredný pozdišovský hrnčiar Pavol Popriik, ľudový umelec?

... pred **30 rokmi (1991)** sa v obci uskutočnili prvé folklórne slávnosti, ktoré sa s výnimkou minulého (pandemického) roka uskutočňujú každý rok?

... pred **20 rokmi (2001)** bola v našej obci zriadená gréckokatolícka farnosť, ktorá je súčasťou Košickej eparchie?

... pred **10 rokmi (2011)** zomrel hrnčiarsky majster Michal Čenčarik, ľudovoumelecký výrobca?

... pred **10 rokmi (2011)** bola založená ženská folklórna spevácka skupina Harčarky?

... pred **10 rokmi (2011)** bola z kostolnej veže evanjelického kostola odstránená stará poškodená strecha, postavená a osadená nová?

... pred **10 rokmi (2011)** zomrel dlhoročný správca pozdišovskej PCO Mitr. prot. Mgr. Peter Semanco, ktorý sa zaslúžil o výstavbu farského Chrámu Premenenia Pána, postaveného v rokoch 1993 a 1994?

(red)

ŠPORT V SKRATKE

VI. liga ObFZ Michalovce – muži

Dohrávky zo záveru jesennej časti prerušenej v dôsledku pandémie:

11. kolo (6.6.2021)

Poruba p/V – Pozdišovce 7:0 (2:0)

Góly: L. Dolinič 4, M. Lendač 2, M. Dekan. Rozhodoval Mirda.

12. kolo (13.6.2021)

Pozdišovce – Z. Široká 2:1 (0:0)

Góly: Drahokoupil 2. Rozhodoval Pavlo.

13. kolo (20.6.2021)

Zalužice – Pozdišovce 7:0 (3:0)

Góly: Balog 2, M. Apjar, Demeter, M. Hospodár, Lovás, Kročko. Rozhodoval Kafan.

Tabuľka po 13. kole (po polovici súťaže), ktorá je zároveň konečnou tabuľkou pre sezónu 2020/2021:

1. Zalužice	13	11	1	1	45:17	34
2. Tušice-TNV	13	11	0	2	62:18	33
3. Palín	13	9	1	3	47:15	28
4. Trhovište	13	9	1	3	44:22	28
5. V. Remety	13	8	1	4	66:25	25
6. Krásnovce	13	8	1	4	25:26	25
7. Hatalov	13	4	4	5	24:22	16
8. Poruba p/V	13	5	1	7	23:23	16
9. Žbince	13	4	3	6	27:28	15
10. V. Slemence	13	3	3	7	23:37	12
11. Záhor	13	3	2	8	23:48	11
12. Dúbravka	13	2	2	9	16:42	8
13. Pozdišovce	13	2	1	10	15:66	7
14. Z. Široká	13	1	1	11	14:64	4

DOSPĚLÍ V VII. LIGE

Ak sa pandemická situácia do istej miery nezhorší, onedlho by mali odštartovať aj futbalové súťaže riadené ObFZ Michalovce. Náš OcŠK napriek tomu čakajú dve zásadné zmeny. Kým nie tak dávno mal klub v súťažiach 3 družstvá, do novej sezóny 2021/2022 prihlásil iba mužov. Dôvod? Žiakov už niekoľko rokov nemá a tentoraz sa na súťaž nenazbiera ani dostatočný počet dorastencov!

Muži skončili v nedávno (ne)dokončenej VI. lige (odohrala sa iba polovica súťaže) na 13. mieste, ale aj to im zaručovalo účasť v budúcom ročníku tejto súťaže. Problémom je už spomínaný dorast. V 3-stupňovej oblastnej súťaži nemusia mať mládežnícke družstvo iba účastníci VIII. ligy, o súťaž vyššie len pokútna. Aby náš klub nemusel štartovať v najnižšej súťaži, vymenil si miesto s Kusínom, ktorý tak išiel do najvyššej súťaže ObFZ z 3. miesta.

V čase po našej uzávierke sa (ešte neoficiálne) črtalo zloženie oblastných súťaží dospelých s 36 účastníkmi (šiesta a siedma liga po 14, ôsma liga 8 účastníkov). V "našej" siedmej lige by súpermi OcŠK mali byť: OŠK Pavlovce n/U B, OŠK Porostov, FK Družstevník lňačovce, OŠK Zalužice B-Hažín, TJ Tatrán Remetské Hámmre, TJ Družstevník Ložín, OŠK Svornosť Bracovce, AFK Topolany B, TJ Družstevník Oborín, OŠK Horovce, FK Tibava, TJ Pusté Čemerné a TJ v Kapušianskych Kľačanoch.

V novom ročníku želáme hráčom čo najviac úspešných výsledkov a ich priaznivcom veľa pekných futbalových momentov a radosť z predvedenej hry!

(N. Pok)

Mužstvo OŠK Zalužice "nabité" veteránmi si hladko poradilo s oveľa mladšími futbalistami OcŠK Pozdišovce a víťazstvom 7:0 si poistilo postup do V. ligy VsfZ. Zdroj: Futbalnet

Z HISTÓRIE MEMORIÁLU M. BENETINA

V dôsledku pandemickej situácie prídu futbaloví priaznivci z našej obce a okolia v tomto roku o dve tradičné podujatia. Kým dospelí nebudú o Pozdišovskú vázu zápoliť prvýkrát od roku 1965, dorastenci si po vlnajšom zrušenom ročníku Memorálu Mikuláša Benetina nezahrajú už po druhýkrát v rade, pritom tento ročník mal byť jubilejný – štyridsiaty.

Prečo a kedy vznikol tento turnaj a kto bol Mikuláš Benetina?

Narodil sa v roku 1932 v Trhovišti. V polovici päťdesiatych rokov sa priženil do Pozdišoviec. V šesťdesiatych rokoch hrával stolný tenis za TJ ČH Benzina Pozdišovce. Zároveň pracoval aj vo futbalovom výbore. Spoločne s ďalšími funkcionármi bol pri zrode najstaršieho futbalového turnaja na Zemplíne o „Putovnú vázu pozdišovskej keramiky“, ktorý odohrali mužstvá už na novovybudovanom ihrisku (Pozn.: staré bolo súbežne s Lipovcom a bližšie k jeho ľavému brehu). Mikuláš Benetina venoval veľa času a energie futbalu aj napriek zhoršujúcemu sa zdravotnému stavu. Jeho snom bolo dostať miestny futbal do súťaží vtedajšieho Východoslovenského kraja. Toho sa však nedožil, pretože zomrel po ťažkej chorobe v auguste 1974. Toto želanie mu hráči splnili až v sezóne 1975/1976 postupom do I.B triedy, kde dospelí i dorastenci úspešne účinkovali tri sezóny a len reorganizácia a neférový záver súťaže ich „poslali“ späť do okresu.

V roku 1982, kedy by sa bol tento obetavý funkcionár dožil 50 rokov, vznikol na jeho počesť spomínaný mládežnícky turnaj, ktorý je podobne ako „Váza“ najstarším svojho druhu v našom regióne. Je však špecifický tím, že v rokoch 1982 – 2004 bol organizovaný pre žiakov, ale od roku 2005 už pre dorastencov.

Žiaci víťazi MMB

1982 – 1. ročník: Zemplín MICHALOVCE, 1983 – 2. ročník: Chemlon HUMENNÉ, 1984 – 3. ročník:

REPREZENTOVALI

Dospeli: Dalibor KOVÁČ – Samuel ANDRIŠOV, Jakub BABINČÁK, Jaroslav BĀNOM, Adrián DRAHOKOUPIL, Viliam FARKAŠ, Dávid FURČÁK, Milan GOROL, Peter HORNÝ, Samuel JAKUBEC, Vladimír JURKO, Maroš KANČI, Michal KOHÚT, Jakub KORNUČ, Juraj KOTLÁR, Maroš KOTLÁR, Ján KOVÁČ, Richard KRÁL, Pavol KRÍŠTOVČÍK, Ján LEŠO, Jaroslav LOŽINČÁK, Tomáš MITNÍK, Martin ROMANČÁK, Benjamin SOTÁK, Patrik ŠIPOS, Miroslav TANCOŽ, Lubomír TOKÁR, Martin URBAN, Radoslav VEREŠČÁK. Vedúcimi mužstva boli Vladimír JURKO a Blažej MARGA, zdravotníkom Igor HREŠČO a zástupcami klubu Július IHNACIK a Ing. Ján ČIZMÁRIK. -np-

Dorasteneckí víťazi MMB

2005 – 24. ročník: Slavoj TREBIŠOV, 2006 – 25. ročník: Zemplín MICHALOVCE, 2007 – 26. ročník: Zemplín MICHALOVCE, 2008 – 27. ročník: Zemplín MICHALOVCE A, 2009 – 28. ročník: Zemplín MICHALOVCE, 2010 – 29. ročník: Zemplín MICHALOVCE, 2011 – 30. ročník: OcŠK POZDIŠOVCE, 2012 – 31. ročník: Družstevník MORAVANY, 2013 – 32. ročník: Družstevník MORAVANY, 2014 – 33. ročník: TJ FK Družstevník TRHOVIŠTE, 2015 – 34. ročník: TJ Družstevník ŽBINCE, 2016 – 35. ročník: OFK LASTOMÍR, 2017 – 36. ročník: OFK LASTOMÍR, 2018 – 37. ročník: OFK LASTOMÍR, 2019 – 38. ročník: TJ VYŠNÉ REMETY, 2020 – 39. ročník: zrušený, 2021– 40. ročník: zrušený.

Počet prvenstiev: 5x Zemplín Michalovce, 3x OFK Lastomír, 2x Družstevník Moravany, 1x Slavoj Trebišov, OcŠK Pozdišovce, Družstevník Trhovište, TJ Družstevník Žbince, TJ Vyšné Remety.

Pripomeniem ešte, že v roku 1978 pripravila vtedajšia TJ Benzinol žiacky turnaj, ale ten nenesol meno M. Benetina, takže do tohto prehľadu nie je zarátaný. Týmto uvádzame na správnu mieru aj číslovanie jednotlivých ročníkov, ktoré v minulosti neboli vždy správne prezentované.

J. P. Zemplínsky

Na miestnom futbalovom ihrisku bolo v júni tohto roka vystavané workoutové ihrisko pre mládež. V súčasnosti sa obec chystá rozšíriť túto workout-zónu o ďalšie prvky pre cvičiacich. Rozšírenie by malo byť ukončené do konca augusta. Cena prvého a už hotového workoutu predstavuje sumu 4 630 €. Snímka: jaci

Pozdišovské čriepky – Noviny obyvateľov obce Pozdišovce

Vychádzajú dvakrát ročne. Vydáva Obec Pozdišovce, IČO: 00 325 678. Riadi redakčná rada v zložení: Ing. Ján Čizmárík – predseda, Milan Hreščo a Ondrej Novák – členovia. Zodpovedný redaktor: J. P. Zemplínsky. Sídlo vydavateľa a redakcie: Obecný úrad, Pozdišovce 144, 072 01 Pozdišovce. Tel. 056/647 22 03. Evidované MK SR pod čís. EV 3375/09. ISSN 1339-9438.